Върховният касационен съд постанови ново тълкувателно решение № 1/2020 от 31.05.2023 г. по Тълкувателно дело № 1/2020 г. ОСГТК на ВКС, с което даде следните отговори на въпроси от областта на търговските дружества и вписванията в ЗТРРЮЛНЦ.

Първият въпрос е свързан със смъртта на едноличен собственик на капитала на дружество с ограничена отговорност, който е и управител на дружеството. ВКС е дал отговор, че при смъртта на лице, изпълняващо тези две качества, и при констатирано бездействие на наследниците му, по смисъла на чл. 157, ал. 1 ТЗ, дружеството не се прекратява по силата на закона с настъпването на факта на смъртта, а въз основа на съдебно решение, постановено по иск на прокурора. Хипотезата е идентична по правни последици с липсата на вписан управител. С цел защита на наследниците, дори при предявен иск от прокурора, същият следва да бъде отхвърлен, ако до приключване на устните състезания пред инстанциите по същество, наследниците конституират органи на дружеството и впишат нов управител. Вторият способ за тяхната защита е установен в чл. 274, ал. 1 ТЗ, а именно да се продължи дейността на прекратеното дружество, в случай че не е достигнал етап на разпределение на имуществото му.

Вторият въпрос в областта на търговските дружества и вписванията, на който е даден отговор с тълкувателното решение е по отношение на допустимостта на иска по чл. 74, ал. 1 ТЗ за отмяна на решение на общото събрание на дружество с ограничена отговорност за освобождаване на управител, в случай че по предходна точка на дневния ред е прието решение за изключване на управителя като съдружник. ВКС е дал отговор, че е допустимо съединяване на иска по чл. 74, ал. 1 ТЗ с иск за отмяна на решение за изключване на управителя като съдружник, доколкото решението за освобождаване на управител е обусловено от решението за изключването на съдружника, който е и управител, и е свързано с правото му на ефективна защита.

Следващият въпрос е по отношение на изключването на съдружник за действия, извършени от него в качеството му на управител. Съгласно тълкувателното решение, съдружникът се изключва за следните нарушения извършени от него в качеството му на управител: не изпълнява задълженията си за оказване съдействие за осъществяване дейността на дружеството; не изпълнява решенията на общото събрание; действа против интересите на дружеството. Съгласно разпоредбата на чл.

CR legal DL 2018. Всички права запазени.

141, ал. 5 ТЗ управителят може да поиска да бъде заличен от търговския регистър с писмено уведомление до дружеството. В срок до един месец след получаване на уведомлението, дружеството трябва да заяви за вписване освобождаването му в търговския регистър. Ако дружеството не направи това, управителят може сам да заяви за вписване това обстоятелство, което се вписва, независимо дали на негово място е избрано друго лице. ВКС е дало отговор, че уведомлението на управителя се отправя до дружеството, като всяко лице, съгласно да го приеме, с изключение на напускащия управител, е легитимирано да го получи от името на дружеството.

Петият отговор, даден от ВКС е, че напускащият с предизвестие съдружник не е легитимиран сам да заяви вписване в ТРРЮЛНЦ на прекратяването на участието му в дружество с ограничена отговорност, в случай на бездействие на органите на дружеството.

С тълкувателното решение са дадени отговори и на три въпроса по Закона за Търговския регистър и Регистъра на юридически лица с нестопанска цел (ЗТРРЮЛНЦ). Първият от тях е относно правомощията на съда при обжалване на отказ на длъжностното лице по регистрацията от вписване, обявяване или заличаване на подаденото заявление в хипотезата на липса на дадени указания от длъжностното лице по регистрацията, дадени по чл. 22, ал. 5 ЗТРРЮЛНЦ (съгласно посочения член и алинея когато към заявлението за вписване, заличаване или обявяване на търговеца или юридическото лице с нестопанска цел не са приложени всички документи, които се изискват по закон, или когато не е платена дължимата държавна такса, длъжностното лице по регистрацията дава указания на заявителя за отстраняване на нередовността). Отговорът на ВКС е, че при обжалване на такъв отказ, съдът е длъжен да даде указания за представяне на изискуемите по закон документи и след това да прецени предпоставките за извършване на заявеното вписване, обявяване или заличаване. Съдът няма правомощия да отменя отказа само поради липса на дадени указания от длъжностното лице по регистрацията.

Вторият даден отговор, свързан с ТРРЮЛНЦ, е, че длъжностното лице по регистрацията следва да извърши вписване в ТРРЮЛНЦ на обстоятелства, свързани с прехвърляне на дружествени дялове, независимо че не са вписани подлежащите на вписване обстоятелства, настъпили в резултат на предходни разпоредителни сделки с тези дялове, ако спазването на изискванията на разпоредбата за прехвърляне на

CR legal DL 2018. Всички права запазени.

дружествени дялове (чл. 129 ТЗ) може да се установи от представените със заявлението документи. Длъжностното лице по регистрацията не следва да извършва вписване в ТРРЮЛНЦ на обстоятелства, свързани с прехвърлянето на дружествени дялове в дружество с ограничена отговорност, възникнали след вписан в регистъра запор върху тези дялове.

Отрицателната предпоставка по чл. 129, ал. 1, изр. 2 ТЗ (а именно дружеството да няма неизплатени изискуеми трудови възнаграждения, обезщетения и задължителни осигурителни вноски на работниците и служителите, включително и на работниците и служителите, трудовите правоотношения с които са прекратени до три години преди прехвърлянето на дружествения дял) не е приложима при прехвърляне на дялове между съдружници.

Последният отговор, даден от ВКС, е че не е допустимо по реда на чл. 25 ЗТРРЮЛНЦ да бъдат обжалвани други актове на длъжностните лица по регистрацията, отразени в електронните регистри, извън отказите, постановени по подадени заявления за вписване, заличаване и обявяване.

CR legal DL 2018. Всички права запазени.